

Handläggare
Magnus Juhlin

TJÄNSTESKRIVELSE

Datum
2021-12-30

Ärendebeteckning
SBN 2021/0241

Samhällsbyggnadsnämnden

Svar på remiss - Förslag till Konstpolicy och Riktlinjer för offentlig konst i Kalmar kommun, 2021-7121

Förslag till beslut

Samhällsbyggnadsnämnden godkänner samhällsbyggnadskontorets yttrande och överlämnar det till kultur- och fritidsnämnden som sitt svar på remissen – Förslag till Konstpolicy och Riktlinjer för offentlig konst i Kalmar kommun.

Bakgrund

Kultur- och fritidsnämnden beslutade 18 november 2021 att skicka bifogat förslag till Konstpolicy och Riktlinjer för offentlig konst på remiss till berörda förvaltningar, kommunala bolag och organisationer.

Konstpolicy för Kalmar kommun gäller för samtliga kommunala förvaltningar och bolag. Konstpolicyen är Kalmar kommuns avsiktsförklaring för den offentliga konsten. Policyen bidrar till att realisera Kalmar kommuns kultur- och fritidspolitiska program ”Rika upplevelser för alla”. Policyen utgår övergripande från Region Kalmar läns ”Policy och riktlinjer för offentlig konst – en del av gestaltad livsmiljö.” Kommunfullmäktige fattar beslut om Kalmar kommuns konstpolicy. Kultur- och fritidsnämnden antar riktlinjer för arbetet med offentlig konst i Kalmar kommun. Riktlinjerna utgår från konstpolicyen och säkerställer att arbetet med offentlig konst sker transparent och konsekvent i hela kommunkoncernen. Riktlinjerna anger ansvarsfördelning och bidrar till att säkerställa ett korrekt agerande och god kvalitet i handläggning och utförande kring offentlig konst.

Förslaget till Konstpolicy och Riktlinjer för offentlig konst har tagits fram i samarbete och i dialog med samhällsbyggnadskontoret, serviceförvaltningen och kommunledningskontorets projekt- och byggenhet.

Yttrande

Konstpolicyn innebär bland annat att den så kallade enprocentsregeln tydligt fastställs. Denna innebär att en procent av byggkostnaden i större bygg- och anläggningsprojekt ska vikas till konstnärlig utsmyckning. Detta garanterar att konstnärlig utsmyckning kommer med i större projekt vilket är positivt för kvaliteten i den byggda miljön.

För samhällsbyggnadskontorets del innebär förslagen till policy och riktlinjer att frågan om offentlig konst ska lyftas i större samhällsplaneringsprojekt. Detta görs lämpligen genom att kultur- och fritidsförvaltningen engageras i detaljplanarbeten där konstnärlig utsmyckning kan komma att bli aktuell.

Vidare innebär riktlinjerna för offentlig konst att samhällsbyggnadskontoret bidrar med stadsarkitektens kunskap i ett nytt råd för offentlig konst.

Magnus Juhlin
Planchef

Bilaga:

Förslag till Konstpolicyn och riktlinjer för offentlig konst i Kalmar kommun

Inbjudan att inkomma med synpunkter på förslag till Konstpolicy och Riktlinjer för offentlig konst i Kalmar kommun

Bakgrund

Kalmar kommun har en lång tradition av att arbeta med konstnärlig gestaltning i offentliga miljöer. Varje år tillkommer nya verk, exempelvis på skolgårdar, i äldreboenden och i andra offentliga lokaler. Kalmar kommun saknar en konstpolicy och riktlinjer som bland annat beskriver ansvar, arbetsätt och finansiering.

Inom ramen för verksamhetsplan 2021 har kultur- och fritidsnämnden givit kultur- och fritidsförvaltningen i uppdrag att ta fram en konstpolicy samt riktlinjer för offentlig konst i Kalmar kommun.

Kultur- och fritidsnämnden beslutade 18 november 2021 att skicka bifogat förslag till Konstpolicy och Riktlinjer för offentlig konst på remiss till berörda förvaltningar, kommunala bolag och organisationer.

Konstpolicy för Kalmar kommun gäller för samtliga kommunala förvaltningar och bolag. Konstpolicyen är Kalmar kommuns avsiktsförklaring för den offentliga konsten. Policyen bidrar till att realisera Kalmar kommuns kultur- och fritidspolitiska program ”Rika upplevelser för alla”. Policyen utgår övergripande från Region Kalmar läns *Policy och riktlinjer för offentlig konst – en del av gestaltad livsmiljö*. Kommunfullmäktige fattar beslut om Kalmar kommuns konstpolicy.

Kultur- och fritidsnämnden antar riktlinjer för arbetet med offentlig konst i Kalmar kommun. Riktlinjerna utgår från konstpolicyen och säkerställer att arbetet med offentlig konst sker transparent och konsekvent i hela kommunkoncernen. Riktlinjerna anger ansvarsfördelning och bidrar till att säkerställa ett korrekt agerande och god kvalitet i handläggning och utförande kring offentlig konst.

Förslaget till Konspolicy och Riktlinjer för offentlig konst har tagits fram i samarbete och i dialog med samhällsbyggnadskontoret, serviceförvaltningen och kommunledningskontorets projekt- och byggenhet. Berörda aktörer har bidragit med kunskap inom sina respektive verksamhetsområden.

Yttranden ska vara kultur- och fritidsnämnden tillhanda senast den 10 februari 2022.

Henrik Nilsson
Förvaltningschef

Katarina Johansson Storm
Konstansvarig

Bilagor

1. Konstpolicy för Kalmar kommun
2. Riktlinjer för offentlig konst

Sändlista:

Nämnder

Kommunstyrelsen
Omsorgsnämnden
Samhällsbyggnadsnämnden
Servicenämnden
Socialnämnden
Södermøre kommunaldelsnämnd
Utbildningsnämnden

Bolagsstyrelser

Kalmar kommunbolag AB
Destination Kalmar AB
Kalmar Airport AB
Kalmar Hamn AB
Kalmarhem AB
Kalmar Science Park AB
Kalmar Vatten AB
KIFAB Kalmar AB
Kalmar Energi Holding AB

Övriga

Länsstyrelsen Kalmar län
Region Kalmar län
Konstmuseet i Kalmar
Kalmar läns museum
KIK – konstnärer i Kalmar

Kultur- och fritidsnämnden

§ 171

Konstpolicy för Kalmar kommun - beslut om remiss

Dnr KFN 2021/0207

Handlingar

Förvaltningens skrivelse 2021-11-12 samt Konstpolicy för Kalmar kommun.

Bakgrund

Kalmar kommun har en lång tradition av att arbeta med konstnärlig gestaltning i offentliga miljöer. Varje år tillkommer nya verk, exempelvis på skolgårdar, i äldreboenden och i andra offentliga lokaler. Kalmar kommun saknar en konstpolicy och riktlinjer som bland annat beskriver ansvar, arbetssätt och finansiering.

Inom ramen för verksamhetsplan 2021 har kultur- och fritidsnämnden givit kultur- och fritidsförvaltningen i uppdrag att ta fram en konstpolicy samt riktlinjer för offentlig konst i Kalmar kommun.

Konstpolicy för Kalmar kommun gäller för samtliga kommunala förvaltningar och bolag. Konstpolicyen är Kalmar kommuns avsiktsförklaring för den offentliga konsten. Policyen ska tjäna som vägledning rörande den offentliga konsten. Policyen bidrar till att realisera Kalmar kommuns kultur- och fritidspolitiska program ”Rika upplevelser för alla”. Policyen utgår övergripande från Region Kalmar läns *Policy och riktlinjer för offentlig konst – en del av gestaltad livsmiljö*. Kommunfullmäktige fattar beslut om Kalmar kommuns konstpolicy.

Kultur- och fritidsnämnden antar riktlinjer för arbetet med offentlig konst i Kalmar kommun. Riktlinjerna utgår från konstpolicyen och säkerställer att arbetet med offentlig konst sker transparent och konsekvent i hela kommunkoncernen. Riktlinjerna anger ansvarsfördelning och bidrar till att säkerställa ett korrekt agerande och god kvalitet i handläggning och utförande kring offentlig konst.

Förslag till Konstpolicy samt Riktlinjer för offentlig konst remitteras till samtliga berörda kommunala nämnder och styrelser, Kalmar läns museum, Kalmar konstmuseum, Länsstyrelsen i Kalmar län och Konstnärscentrum Syd.

Kultur- och fritidsnämnden**UTDRAG**

Sammanträdesdatum
2021-11-18

Yttranden ska vara kultur- och fritidsnämnden tillhanda senast den 10 februari 2022.

Beslut

- Konstpolicy samt Riktlinjer för offentlig konst remitteras till samtliga berörda kommunala nämnder och styrelser, Kalmar läns museum, Kalmar konstmuseum, Länsstyrelsen i Kalmar län och Konstnärscentrum Syd.
- Yttranden ska vara kultur- och fritidsnämnden tillhanda senast den 10 februari 2022.

Sekreterare

Valdete Mehmeti

Justeras

Maia Dahlberg
ordförande

Niklas Hellström

Ett attraktivt
Kalmar

Konstpolicy

för Kalmar kommun

Konstpolicy för Kalmar kommun

Den fria konsten är en del av det offentliga samtalet, en part i demokratin och våra demokratiska processer. Konsten väcker nyfikenhet och känslor samt uppmuntrar till samtal och eftertanke. Ett vitalt konstliv medverkar till att kommunen utvecklas och är attraktiv för invånare, besökare och näringsliv.

Den offentliga konsten är ett betydelsefullt inslag i vår gemensamma miljö. Offentlig konst skapar upplevelser för oss som bor och verkar i kommunen eller kommer på besök. Konst i den offentliga miljön bidrar till att stärka Kalmar kommuns identitet, attraktionskraft och människors trivsel och välbefinnande.

Konstpolicyn är Kalmar kommuns avsiktsförklaring för den offentliga konsten. Policyn bidrar till att realisera Kalmar kommuns kultur- och fritidspolitiska program ”Rika upplevelser för alla”.

Politik för gestaltad livsmiljö

- Kalmar kommun ska arbeta för de nationella målen i Gestaltad livsmiljö.

Tillgänglig för alla

- Konsten tillhör invånarna och ska vara tillgänglig för alla kvinnor och män, flickor och pojkar oavsett bakgrund och tillhörighet.
- Kalmars invånare ska uppleva och möta konst i sin vardag, såväl i centrum som i alla stadsdelar och i mindre tätorter.
- Konsten ska medverka till att skapa mötestillfällen mellan invånare samt stimulera och bidra till välbefinnande och reflektion.
- Offentlig konst ska placeras i kommunens lokaler och i offentliga miljöer.

Enprocentregeln

- Vid ny-, om- och tillbyggnader av offentliga lokaler ska enprocentregeln tillämpas. Enprocentregeln ska också tillämpas vid ny- och ombyggnad av offentliga miljöer. Regeln innebär att 1 % av investeringskostnaden avsätts till konstnärlig gestaltning.

Tidiga skeden

- Den offentliga konsten ska beaktas i ett tidigt skede i samhällsbyggnadsprocessen.

Inköp av offentlig konst

- Inköp av offentlig konst ska hålla hög kvalitet. En bredd gällande olika uttrycksmedel och tekniker ska eftersträvas så att en god balans uppnås i kommunens konstsamling.
- Inköp av konst, både lös och fast, ska göras från samtida, yrkesverksamma, lokala, regionala och nationella konstnärer.
- Inköp av konst ska göras med beaktande av jämställdhetsaspekter och intersektionella perspektiv så att en god balans uppnås.
- Konsten ska köpas in på gallerier, museum, konsthallar eller genom direktinköp av konstnärer.

Underhåll och renovering

- Tillsyn och underhåll av offentlig konst ska utföras regelbundet.
- Fastighetsägaren ska avsätta medel för underhåll och renovering av byggnadsanknuten konst enligt en underhållsplan.

Konstnärers arbetsvillkor

- Kommunen ska främja konstnärers roll och arbetsvillkor. Branschenliga avtal och ersättningar ska tillämpas.
- Medverkans- och utställningsavtalet ska tillämpas då konstnärer anlitas för tillfälliga utställningar, föreläsningar och pedagogisk verksamhet.

Kalmar kommunfullmäktige fattar beslut om Konstpolicy för Kalmar kommun.

Kultur- och fritidsnämnden antar riktlinjer för hur offentlig konst i Kalmar kommun organiseras och hanteras. Riktlinjerna utgår från policyn och säkerställer att arbetet med offentlig konst sker transparent och konsekvent.

Konstpolicyn för Kalmar kommun gäller för samtliga kommunala förvaltningar och kommunala bolag.

Konstpolicy och Riktlinjer för offentlig konst i Kalmar kommun utgår från Region Kalmar läns Policy och riktlinjer för offentlig konst – en del av gestaltad livsmiljö.

 Kalmar kommun, Box 611, 391 26 Kalmar

 0480-45 00 00

 kommun@kalmar.se

Ett attraktivt
Kalmar

Riktlinjer för offentlig konst i Kalmar kommun

Foto: Jan Magnusson, konstnär: Edwin Böck, Ekenäs Hamn

Kalmar kommun

kalmar.se

Innehåll

Riktlinjer för offentlig konst	3
Syfte	3
Gestaltad livsmiljö.....	3
Definitioner.....	3
Enprocentregeln	4
Roller och ansvar	5
Konstprogram.....	6
Upphandling av offentlig konst	6
Offentlig konst	
En process med samråd och delaktighet	7
Inledning	7
Medverkande	9
Råd för offentlig konst	9
Process för konstnärlig gestaltning	10
Förstudie.....	10
Projektstart	10
Beslut om upphandling och val av konstnär.....	11
Beslut om genomförande	12
Produktionsfas.....	12
Slutbesiktning.....	13
Riktlinjer för hantering av lös konst.....	14
Syfte.....	14
Roller och ansvar	14
Förvaltning av lös konst	15

Riktlinjer för offentlig konst

Syfte

Syftet med Riktlinjer för offentlig konst är att arbetet med hanteringen av offentlig konst sker transparent och konsekvent i Kalmar kommun. Riktlinjerna klargör förutsättningar, roller och ansvar i arbetet med offentlig konst i kommunen.

Gestaltad livsmiljö

Riksdagen antog 2018 mål för arkitektur, form och design. Målen grundas på propositionen "Politik för gestaltad livsmiljö" (Prop. 2017/18:110) vilken tar ett helhetsgrepp om arbetet med den gestaltade livsmiljön och utgör en samlad nationell arkitekturpolicy.

Offentlig konst är en del av den gestaltade livsmiljön. Gestaltad livsmiljö fokuserar på hur arkitektur, form, och design på olika sätt formar samhället och invånarens vardag. Arkitektur, form och design ska bidra till ett hållbart, jämlikt och mindre segregerat samhälle med omsorgsfullt gestaltade livsmiljöer, där alla ges goda förutsättningar att påverka utvecklingen av den gemensamma miljön.

Offentlig konst kan bidra till en god gestaltad livsmiljö genom att bland annat:

- det offentliga agerar förebildligt,
- estetiska och konstnärliga värden tas till vara och utvecklas,
- miljöer gestaltas för att vara tillgängliga för alla.

Definitioner

Offentlig konst

Offentlig konst är konstnärliga uttryck som är placerad i offentliga miljöer. Offentlig konst är konstverk som ägs av staten, regionen eller kommunen och har bekostats av skattemedel. Den offentliga konsten tillhör alla.

Den offentliga konsten är producerad på beställning och integrerad i arkitekturen i en byggnad eller i en offentlig miljö.

Offentliga byggnader och miljöer

Offentliga byggnader och miljöer är platser dit allmänheten har tillträde. Dit räknas offentliga byggnader, gator och torg, parker, natur- och friluftsområden, m.m.

Enprocentregeln

Enprocentregeln är ett verktyg för att skapa ett ekonomiskt utrymme för konstnärlig gestaltning vid planering och byggande av offentliga byggnader och miljöer.

Regeln innebär att, vid ny-, om- och tillbyggnad av kommunala byggnader och offentliga miljöer, 1 % av investeringsbudgeten ska användas till konstnärlig gestaltning.

Undantaget från enprocentregeln är projekt av övervägande teknisk karaktär, exempelvis asfaltomläggning, planerat fastighetsunderhåll, energieffektivisering, stambyten och anpassning för tillgänglighet, etc.

I de fall då kommunen avser att bedriva verksamhet i nybyggda lokaler som inte ägs av kommunen, ska krav ställas att 1 % av investeringskostnaden för berörd del avsätts till offentlig konst.

Enprocentregel för konst i offentliga miljöer – mindre projekt

Enprocentregeln för mindre projekt i offentliga miljöer kan innebära så små belopp att det är svårt att genomföra en konstnärlig gestaltning på platsen. I samband med förstudier av byggprojektet avgörs om det är möjligt att genomföra en konstnärlig gestaltning.

Externa bidrag

Kultur- och fritidsförvaltning ska nyttja möjligheterna att söka externa bidrag till arbetet med offentlig konst i Kalmar kommun.

Roller och ansvar

Arbetet med offentlig konst ingår i utformningen av kommunens byggnader och offentliga miljöer. Det förutsätter ett samarbete mellan kommunens förvaltningar och bolag.

"Armlängds avstånd"

"Armlängds avstånd" bygger på relationen mellan anslagsgivare och utförare. Det innebär att den politiska organisationen beslutar om mål, riktlinjer och ekonomiska ramar och överlåter konstnärliga och kvalitativa bedömningar åt tjänstepersonsorganisationen.

Kommunfullmäktige

Kommunfullmäktige fattar beslut om Konstpolicy för Kalmar kommun.

Kultur- och fritidsnämnden

Kultur- och fritidsförvaltningen fattar beslut om Riktlinjer för offentlig konst.

Kultur- och fritidsförvaltningen

Arbetar med offentlig konst i kommunala byggnader och offentliga miljöer.

Kultur- och fritidsförvaltningen ansvarar för processen kring konstnärliga gestaltning.

Förvaltningen har ansvar för tillsyn, vård, underhåll och renovering av konst i offentlig miljö. Budgeten för vård, underhåll och renovering beslutas av kultur- och fritidsnämnden.

Kommunledningskontoret

Genomför byggprojekt för kommunala byggnader och offentliga miljöer. Förvaltningens arbete omfattar hela byggprocessen från programskede till slutbesiktning

Förvaltningen ansvarar för att meddela kultur- och fritidsförvaltningen när de projekt som är aktuella för konstnärlig gestaltning ska genomföras.

Samhällsbyggnadskontoret

Arbetar med fysisk planering och utformning av offentliga miljöer.

Ansvarar för att engagera kultur- och fritidsförvaltningen i samband med större planeringsprojekt.

Serviceförvaltningen

Arbetar med drift och underhåll av kommunens byggnader och anläggningar inklusive tillsyn och skötsel av byggnadsanknuten konst och konst i offentliga miljöer.

Byggnadsanknuten konst är en del av fastigheten och ska förvaltas och vårdas. Serviceförvaltningen ansvarar för tillsyn av de byggnadsanknutna konstverken. Underhåll, vård och renovering bekostas av serviceförvaltningen.

Ansvarar för att informera kultur-och fritidsförvaltningen i samband med förstudier till ny-, till- och ombyggnadsprojekt.

Kommunala bolag

Det ansvar som gäller för kommunala förvaltningar gäller även för de kommunala bolagen vid ny-, om- eller tillbyggnad.

Konstprogram

I samband med planeringen av ett byggprojekt ska ett konstprogram upprättas i nära dialog med brukare och berörda förvaltningar. Programmet ska bland annat innehålla tidplan, budget och praktiska förutsättningar.

Upphandling av offentlig konst

Inköp av offentlig konst sker enligt LOU (Lagen om offentlig upphandling). Arbetet med offentlig konst ska kännetecknas av öppenhet och dialog där alla parter är informerade och delaktiga.

Offentlig konst

En process med samråd och delaktighet

Inledning

Det är av stor vikt att uppnå en god samverkan och dialog genom hela processen för offentlig konst. Kalmar kommuns arbete med offentlig konst ska kännetecknas av öppenhet, transparens och delaktighet. I ett tidigt skede av processen bör konstnären ges utrymme att skapa och förankra idéer med verksamhet, byggnad och plats.

Det är viktigt att berörda förvaltningar och bolag känner till processen så arbetet med offentlig konst fungerar effektivt, från förstudie till färdig gestaltning.

Beslutsprocessen innehåller flera steg där olika verksamheter samverkar. Kultur- och fritidsförvaltningen är ansvarig för att samordna processen med samtliga parter (byggprojektledare, brukargrupp, konstnär, konstkonsult, m.fl). Beslut om val av konstnärlig gestaltning fattas av en samrådsgrupp.

Enprocentregeln tillämpas inom Kalmar kommun. Det betyder att en procent av investeringsbudgeten ska avsättas till offentlig konst. Medel för offentlig konst avsätts vid:

- Ny-, om- och tillbyggnader av lokaler.
- Ny-, och ombyggnad av offentliga miljöer.

Medlen disponeras och redovisas av den förvaltning som är ansvarig för respektive bygg- eller anläggningsprojekt.

Ekonomisk fördelning av 1 % konst

Inom ramen för enprocentregeln ska samtliga kostnader för den konstnärliga gestaltningen ingå:

- Skissarvode till konstnär. Det är vanligt att 10–15 % av utförandebeloppet avsätts som skissarvode
- Arvode till konstnär
- Material och produktionskostnader
- Omkostnader för färdigställande på plats
- Underleverantörer
- Markberedning och montering av konstverk
- Fundament och installationer
- Resor
- Transportkostnader
- Försäkring under produktionstiden
- Konstnärlig konstkonsult
- Externa konsulter som arkitekt/landscapsarkitekt
- Ersättning för upphovsrättsligt användande av bilder vid publicering i olika publika sammanhang.

Följande kostnader ska inte ingå i enprocentregeln:

- Arvode för berörda tjänstepersoner inom kommunen och bolagen (möten, arvode m.m. finansieras av ansvarig förvaltning/bolag)
- Belysning och ljussättning. Belysning och ljussättning ska i första hand tillgodoses av byggprojektet, om inte ljussättning specifikt är en del av den konstnärliga gestaltningen. Projektledaren ska samråda med konstnären kring belysning och ljussättning
- Skylt
- Vård, underhåll och förvaltning av konsten.

Medverkande

Medverkanden i processen för offentlig konst kan variera beroende på projektets inriktning.

Nyckelpersoner

- Byggprojektledare från kommunledningskontoret, leder byggprojekt och anläggning på offentlig plats.
- Konstnärlig projektledare från kultur- och fritidsförvaltningen, leder och samordnar den konstnärliga gestaltningen. Tar fram konstprogram och beslutsunderlag i samverkan med övriga i samrådsgruppen, ansvarar för att starta upp konstprojektet, förmedlar information om konstprojektet till extern konstkonsult, byggprojektledare och personal.
- Extern konstkonsult, med uppdrag att göra ett urval av lämpliga konstuttryck och konstnärer samt hålla kontakt med konstnärerna. Konstkonsulten ska följa byggprocessen och fungera som en länk mellan konstnär och byggprojektet.
- Representant för verksamheten.
- Konstnär, med uppdrag att utveckla en konstnärlig idé, produktion och färdigställande av konstnärlig gestaltning i samråd med samrådsgruppen.

Samrådsgrupp

- Består av byggprojektledare, konstnärlig projektledare, projektets arkitekt/landscapsarkitekt, konstkonsult, representant för berörd verksamhet samt vid behov upphandlingskompetens.
- Varje medlem i samrådsgruppen agerar utifrån sin professionella kunskap. Gruppens samlade kompetens är viktig för att skapa en god helhetsverkan för offentlig konst i byggnader och offentliga miljöer.
- Samrådsgruppens uppdrag är att fatta beslut om upphandlingsform och konstnärsval.
- För större konstprojekt eller projekttävlingar kan en särskild urvalsgrupp/jury tillsättas. Denna består av sakkunniga inom konst som kompletterar samrådsgruppen.

Råd för offentlig konst

Syftet med ett råd för offentlig konst är att ha en helhetssyn på användningen av offentlig konst i kommunen. Rådet följer kontinuerligt de insatser som görs, utvärderar genomförda projekt, arbetar med omvärldsbevakning och föreslår ändringar i processen för offentlig konst.

Rådet för offentlig konst består av konstansvarig, stadsarkitekt, fastighetschef samt chef projekt- och byggenheten. Rådet sammanträder fyra gånger per år.

Process för konstnärlig gestaltning

(Lägg in bild på process)

Förstudie

Beställaren ansvarar för att en förstudie för genomförs i ett tidigt skede av byggprojektet. Förstudien resulterar i ett beställningsunderlag för genomförande till projekt-och byggenheten som ansvarar för projektets budget. Under förstudien informeras konstnärlig projektledare på kultur-och fritidsförvaltningen om projektets innehåll för att i god tid kunna planera för kommande konstnärlig gestaltning.

Projektstart

Konstnärliga projektledaren bildar en samrådsgrupp bestående av byggprojektledare, representant för verksamheten, konstnärlig konsult, arkitekt/landskapsarkitekt och övrig kompetens som behövs. Samrådsgruppen arbetar fram en tidsplan och kriterier för den konstnärliga gestaltningen.

Konstnärliga projektledaren tar fram ett konstprogram som beskriver bakgrund, förutsättningar, kriterier, tidsplan och budget. Konstprogrammet görs i samverkan med representanter för verksamheten. Konstprogrammet kan även innehålla förslag på möjliga platser för konst samt eventuella ledord, speciell inriktning eller historik för platsen. Programmet ligger till grund för uppdrags-beskrivningen vid inköp av konsten.

Konstprogram kan utföras som "Översiktligt konstprogram" vid planering av större områden, till exempel för en stadsdel eller ett bostadsområde. Konst-program kan också utföras som "Enskilt konstprogram", vilket används vid produktion av enskilda objekt.

Beslut om upphandling och val av konstnär

Val av upphandlingsform är i huvudsak beroende av vilken budget projektet har. Det är viktigt att ha en tidig dialog med upphandlingsenheten i samband med val av upphandlingsform.

Konstprogrammet klargör förutsättningar för upphandlingen och biläggs upphandlingsdokumenten.

Direktupphandling

Direktupphandling kan användas om kostnaden för uppdraget understiger det årligen fastställda gränsvärdet enligt LOU. Vid en direktupphandling finns inget krav på annonsering, men uppdraget måste konkurrensutsättas genom att tillfråga flera tänkbara konstnärer. Dokumentation kring hur konkurrensutsättningen har skett är ett krav. I undantagsfall kan uppdrag tilldelas en konstnär direkt. Kommunen måste då kunna visa att syftet med upphandlingen är att skapa eller förvärva ett unikt konstverk eller konstnärlig prestation.

Parallellt skissuppdrag

Två eller flera konstnärer kan få i uppdrag att lämna skissförslag till en konstnärlig gestaltning. Detta kan ske utan annonsering om värdet är under direktupphandlingsvärdet. Vid detta förfaringsätt tar konstkonsulten, utifrån konstprogrammet, fram förslag på konstnärer som bjuds in att komma med skissförslag.

Upphandling med intresseanmälan

Upphandling med intresseanmälan utgår från annonsering. Intresseanmälan innebär att konstnärer, som är yrkesverksamma och har yrkesutbildning, anmäler sitt intresse för ett gestaltungsuppdrag. Metoden används som huvudregel vid projekt som överstiger direktupphandlingsvärdet

Efter en intresseanmälan görs ett urval av två eller flera konstnärer som får i uppdrag att lämna in parallella skissuppdrag. Därefter fattas beslut om att tilldela en eller flera konstnärer gestaltungsuppdraget.

Projekttävling

En projekttävling är en annonserad tävling vars syfte är att få fram ett jurybedömt konstprojekt. Kriterierna för bedömning och urval ska tydligt framgå av konstprogram och annonsering. Tävlingsbidragen presenteras anonymt för en urvalsgrupp/jury och anonymiteten gäller fram till dess juryn meddelar sitt beslut.

Avtal om skissuppdrag

När samrådsgruppen har genomfört upphandlingen kontaktas konstnärerna och dessa bjuds in till samrådsgruppen för information om projektet. Byggprojektledaren skriver avtal med konstnären inför ett skissuppdrag. Avtalet beskriver uppdragets omfattning, hur redovisning ska ske, tidsplan, mötestid för presentationer, skissarvode, budget och upphovsrätt. Byggprojektledaren avsätter 10–15 % av budgeten för offentlig konst till skissarvode för deltagande konstnärer. I större projekt där skissförslaget förväntas innehålla omfattande dokumentation bör tiden för skissarbetet vara minst tre månader.

Beslut om genomförande

När skissförslagen inkommit utvärderar samrådsgruppen förslagen utifrån kriterierna som framgår i konstprogrammet. Samrådsgruppen beslutar om genomförande och vem som får uppdraget.

Avtal för genomförande av den konstnärliga gestaltningen skrivs mellan byggprojektledaren och konstnär. Avtalet reglerar ansvarsfördelningen om gestaltningens utförande, kostnader, upphovsrätt och tidplan m.m.

Produktionsfas

Konstnären utför den konstnärliga gestaltningen i enlighet med avtal om genomförande och i samarbete med samrådsgruppen. Konstnären dokumenterar produktionsfasen.

Slutbesiktning

En teknisk besiktning och godkännande med hänsyn till säkerhetsaspekter görs i projektets slutskede. Därefter besiktigas och godkänns den konstnärliga gestaltningen av samrådsgruppen. När detta är klart övergår äganderätten till fastighetsägaren. Konstnären behåller upphovsrätten.

Garantitid

Garantitid är två år från godkänd slutbesiktning. Konstnären ansvarar för fel som framkommer under garantitiden. Eventuellt avhjälpande av fel ska ske så att påverkan på verksamheten minimeras.

Underhållsplan

Konstnären överlämnar en underhållsplan med materialval, skötselråd och kontaktuppgifter till leverantörer m.m. till fastighetsägaren.

Information

Kultur- och fritidsförvaltningen tar fram och bekostar informationsskyltar till byggnadsanknuten konst och till konst i offentliga miljöer. Här uppges konstnärsnamn, titel och tillkomstår. Produktion av informationsskylt sker i samverkan med konstnär.

Kultur- och fritidsförvaltningen ansvarar för att ta fram informationsmaterial om den offentliga konsten, exempelvis en konstkarta, som publiceras på Kalmar kommuns hemsida.

Ägarbyte

Byggnadsanknuten konst är i juridisk mening fast egendom och brukar normalt ingå i försäljningar av fastigheter. Fastighetsägaren har äganderätten till konstverket.

Försäkring

Offentlig konst ingår i kommunens egendomsförsäkring.

Upphovsrätt

Upphovsrätten skyddar konstnärens rättighet att bestämma över sitt verk. Kalmar kommun har rätt att använda bilder och andra audiovisuella upptagningar av konstverken i marknadsförings- och informationssyfte och följer det avtal som är tecknat med Bildupphovsrätt i Sverige (BUS). Kommunen redo-visar årligen sin bildanvändning till BUS.

Riktlinjer för hantering av lös konst

Syfte

Kalmar kommun har en varierad och omfattande konstsamling bestående av lösa verk; konst som är flyttbar och inte bunden till någon speciell plats eller lokal. Den lösa konsten köps in och fördelas efter behov och önskemål från verksamheterna. Syftet med riktlinjerna är att skapa transparens, stabilitet och långsiktighet för hur den lösa konsten hanteras. Riktlinjerna klargör roller och ansvarsfördelning mellan kultur-och fritidsförvaltningen och övriga förvaltningar.

Roller och ansvar

Kultur- och fritidsnämnden

Kultur- och fritidsnämnden fastställer det årliga anslaget för inköp av lös konst.

Konstansvarig

Konstansvarig på kultur-och fritidsförvaltningen har det övergripande ansvaret för inköp och förvaltning av konstsamlingen i Kalmar kommun.

Konstombud

På varje förvaltning, där det finns placerad konst, finns ett konstombud. Konstombudet är kultur- och fritidsförvaltningens kontaktperson och konst-ombudet ansvarar för den utplacerade konsten inom respektive förvaltning. Respektive chef ansvarar för att det finns ett konstombud på varje enhet eller arbetsplats.

Förvaltning av lös konst

Konstsamling

Kalmar kommun har en varierad och omfattande konstsamling bestående av lösa verk; konst som är flyttbar och inte bunden till någon speciell plats eller lokal. Samlingens cirka 3 800 verk finns placerade på skolor, kontor, äldreboenden och andra offentliga lokaler samt förvaras i kultur- och fritidsförvaltningens konstförråd. Samlingen finns dokumenterad och registrerad i en databas (Regit Art).

Inköp av lös konst

Konstansvarig ansvarar för inköp av lös konst till kommunens konstsamling. Inköpen omfattar konst i alla tekniker; måleri, grafik, teckning, skulptur, installationer, fotografi, konsthantverk, unika slöjd- och designobjekt, digitala verk, m.m.

Inköpen ska representera ett brett urval av material, uttryck och tekniker. Konsten ska vara av hög kvalitet och utförd av yrkesverksamma konstnärer. Såväl lokala och regionala som nationella och om möjligt internationella konstnärer ska finnas representerade.

Konsten köps in på gallerier, museum, konsthallar eller genom direktinköp av konstnärer. Inköp av konst ska göras med beaktande av jämställdhetsaspekter och intersektionella perspektiv så att en god balans uppnås.

Gåvor och donationer

Konstansvarig bedömer gåvor och donationer med hänsyn till konstnärlig kvalitet och originalitet samt möjlighet att placera konstverket i kommunens lokaler. Gåvor och donationer ska vara villkorslösa, vilket innebär att kommunen har fri förfoganderätt över konstverket. Kommunens förvaltningar ska alltid kontakta konstansvarig vid förfrågningar om gåvor och donationer.

Vid accepterade gåvor och donationer skrivs donationsbrev och konstverket registreras. En gåva eller donation medför inga krav på motprestation från kommunen.

Utplacering och lån av konst

Utplacering av konst sker efter förfrågan från respektive verksamhet. Konstansvarig föreslår, i samverkan med berörd personal, lämpliga konstverk ur konstsamlingen. I första hand prioriteras lokaler där många människor befinner sig, till exempel i väntrum, möteslokaler, korridorer och entréer. Konstansvarig har rätt att omplacera lös konst.

Kultur- och fritidsförvaltningen lånar ut enskilda konstverk till utställningar på museer, gallerier och till konstnärer som önskar låna in sina verk under en begränsad tid. Ett låneavtal tecknas mellan kultur- och fritidsförvaltningen och låntagaren.

Försäkring och skador

Konstsamlingen ingår i kommunens egendomsförsäkring. Respektive förvaltning ansvarar för att bekosta reparationer till följd av skador som uppstår på den utplacerade konsten. Vid skada eller stöld underrättas konstansvarig. Stöld av konst polisanmäls alltid.

Privat konst

Privatägd konst får inte placeras i offentliga lokaler som exempelvis entréer, väntrum, möteslokaler, korridorer eller i gemensamma personallokaler.

Privat konst kan förekomma i enskilda tjänsterum. Om sådan finns ska det klart framgå att den är privat. Privat konst omfattas inte av kommunens egendomsförsäkring eller förvaltningens skadeansvar.

Flytt eller omplacering

När konstverk omplaceras eller verksamheter byter lokaler ska konstverken omregistreras till den nya placeringen. Konst får inte förvaras i förråd på respektiveförvaltning. Konst som inte används i verksamhetens lokaler ska åter-lämnas till kultur- och fritidsförvaltningen.

Registrering

Kommunens konst ska registreras i en databas med information om exempelvis konstnärnamn, verkstitel, mått, material och inköpspris samt uppgifter om var det enskilda verket finns placerat. Konstansvarig ansvarar för regelbundna uppdateringar.

Konstombud och inventering

Konstombuden ansvarar för tillsyn av den konst som finns placerad i verksamhetens lokaler. Konstombuden ska löpande rapportera förändringar i ut-placeringen av konst till konstansvarig.

Konstombuden genomför en årlig inventering av den utplacerade konsten i samverkan med konstansvarig

Underhåll och skötsel

Underhåll och skötsel sker kontinuerligt och vid behov. Medel för detta finns avsatta i kultur- och fritidsförvaltningens budget enligt särskilt anslag.

Gallring

Konst som är svårt skadad eller inte längre är aktuell för placering kan gallras. Beslut om gallring tas av konstansvarig i samråd med Kalmar konstmuseum alternativt Kalmar länsmuseum. Ett gallrat konstverk dokumenteras och behåller sitt registreringsnummer i databasen.

Försäljning av konst

Konstverken i Kalmar kommuns konstsamling speglar olika tidsepoker, värderingar, samhällsfrågor, m.m. och samlingen och har ett stort kulturhistoriskt värde. Försäljning av kommunens konst får enbart ske efter beslut av kultur- och fritidsnämnden. Kommunens konst får inte skänkas bort.

Ändrat ägande

När kommunal verksamhet övergår i privat eller föreningsdriven verksamhet, ska lös konst återlämnas till kultur- och fritidsförvaltningen. Konsten kan vara kvar i lokalerna, men kommunen äger fortfarande konsten. Det måste då regleras i avtal rörande ägande, förvaltning och underhåll etc. Konstansvarig ska alltid kontaktas i dessa fall.

Mutor och jäv

Tjänstepersoner tar inte emot gåvor och förmåner, exempelvis konstverk. Konstansvarig köper inte konst från familj, släkt eller nära vänner. Se vidare kommunens Riktlinjer mot mutor och jäv.

Uppföljning

Konstansvarig ska årligen se över Riktlinjer för lös konst och ska säkerställa att gällande riktlinjer är uppdaterade och publicerade.

 Kalmar kommun, Box 611, 391 26 Kalmar

 0480-45 00 00

 kommun@kalmar.se

